

SOHOS SISTE BOHEMER

Overveldet av turisme og kjøpt opp av rikinger. Londons hjerte er ikke den samme lugubre landsbyen som før. Historiske vannhull tettes igjen, trendsetterne flytter øst, men det er fortsatt litt liv i Sohos bohemia.

TEKST TINA H. AASEN FOTO CHARLOTTE WIIG
London

DE BODDE BILLIG i Soho, var eksentriske, fantasifulle – og ofte drikkfeldige. Nå ryktes det at britenes siste bohemer er i ferd med å dø ut og at Londons sjelfulle boho-steder forsvinner med dem.

– Det er ikke sant. Bohemene lever i beste velgående, hevder Bernie Katz, alias «The Prince of Soho».

Den langhårede, jødiske britten omtales som «den lille mannen som fikser alt». Er det ikke et bord ledig på fasjonable The Ivy, så vil det bli det når Katz ringer. Han kjører fulle menn hjem i trillebår, og er på fornavn med alt som kan krype og gå av Londons kjendiser. Katz er sjef på The Groucho Club i Dean Street, hvor de innvidde og berømte er medlemmer.

Nylig utga han «Soho Society», en sladre bok om de siste bohemenene. Den handler om prostituerte, tyver, kunstnere og spellemenn i Soho. Alt sett med egne øyne, opplyser han fra sofaen i The Union Club, en annen av områdets medlemsklubber.

Det er ofte her de henger, de kreative og champagne-tørste londonerne som Tracy Emin og Damien Hirst, i lokaler uten dørskilt som turistene kan lete lenge etter.

– Turistene ser ikke oss og vi ser ikke dem. Soho er en usynlig landsby, gjemt midt inne i West End. Det er et fantasisted, nærmest som en tegneserie, full av humor og tragedie. Uvirkelig, sensasjonell og umulig å forlate, sier Katz.

– Enkelte synes boken var skremmende, men den er tam i forhold til hva som egentlig foregår, sier han.

EN HISTORISK PERLE. Midt i Soho Square står en replika av kong Henry VIII's jakthytte. På hans tid besto dette området av åpne jaktmarker hvor jegerne ropte ut «So-ho» og sendte bikkjene avgårde.

Men i dag jakter folk på andre ting i smale gater og trange smug opplyst av neonlys og døgnåpne ka-

feer. Sexsjappene med «model upstairs»-skilt i trappen lever i beste velgående, selv om myndighetene har stengt de verste strippebarene der naive menn på London-besøk ble robbet.

Nye barer og spisesteder dukker opp hele tiden. Men noen gamle har klart å klamre seg fast. Døgnåpne Bar Italia i Frith Street har vekket liv i byens natterøvere siden 1949, med sine berømte italienske espressoer, med eller uten grappa. Perlen ble åpnet av noen venner av Rocky Marciano, og bokselegenden pryder for-

SKREV BOK. Bernie Katz fikk tilnavnet «Prinsen av Soho» av tv-personligheten Stephen Fry. Nå har han skrevet bok om bydelen.

satt hele veggen bak baren. Kaffemaskinen er gammel, de skrapte speilene originale.

Bandet Pulp satt her på nittitallet og skrev en sang om sin favorittkafé: «You can't go home and go to bed, because it hasn't worn off yet, and now it's morning. There's only one place we can go. It's around the corner in Soho, where other broken people go. Let's go.»

STENGT BOHO-STEDER. Konsertsteder og teatre flyttet inn til Soho på midten av 1800-tallet, sammen med prostituerte og innvandrere med billige spisesteder. Rundt 1960 var stedet fullpakket av puber hvor byens bohemer regjerte. Men de siste månedene har mange gamle boho-steder takket for seg.

Ett av bohemenenes mest populære vannhull, privatklubben The Colony Room stengte tidligere i år. Klubben ble åpnet i 1949 av den lesbiske og storkjeftede Muriel Belcher som fikk alt av kreative talenter i byen opp de støvete trappene til klubben.

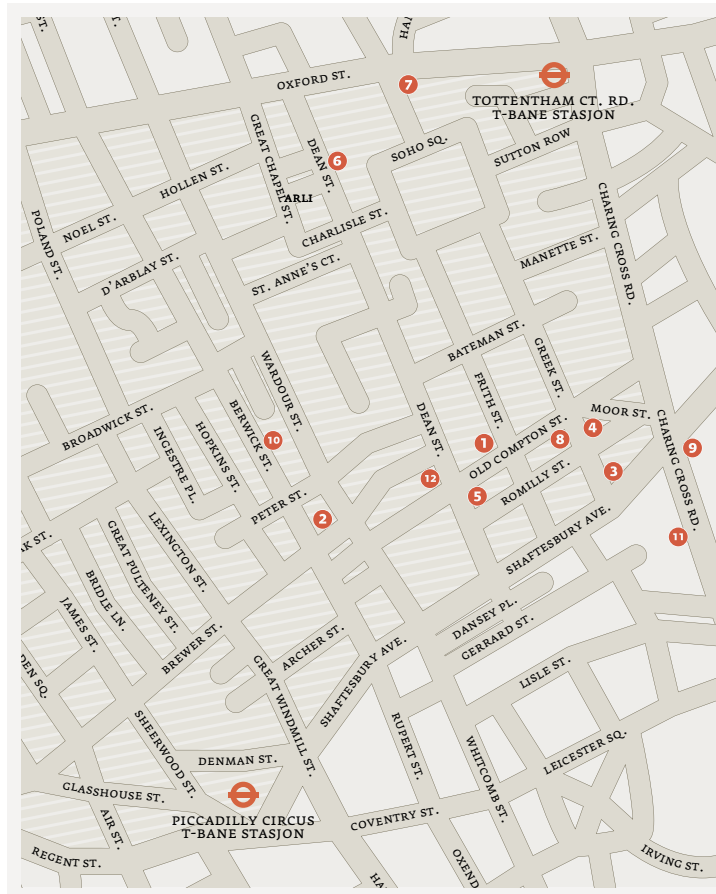
Borte er også det historiske konsertlokalet Astoria i Charing Cross. Stedet som huset band som Nirvana, Rolling Stones og Oasis mens de ennå var små måtte i januar gi tapt for en ny t-banelinje.

Gotiske The Interpret Fox stengte dørene etter 222 år, og den eklektiske klubben Sin er også lagt ned. Men det som virkelig fikk bohemens hjerter til å synke var stengningen av Londons første strippeklubb, den berømte og glamorøse Soho Revue Bar i Walkers Court. Stedet ble åpnet av Paul Raymond, «Kongen av Soho», i 1958, og har de senere årene vært åsted for spektakulære burlesque-show, førtittallsfester, de fargerike transvestittkveldene «Circus» og et bredt utvalg konserter.

«RIVER UT SOHOS HJERTE». Flere antar at Soho Revue Bars unike lokaler med røde plysjvegger i frem-

● **TILBAKE I TIDEN.** Den gammeldagse lille frisøren JR Barber Shop har vært i Greek Street siden tidenes morgen, og iranske Reza har vært frisør i 23 år. Her koster en klipp fem pund. ● **PAUSE.** Vanessa Franco tar en kaffepause i overetasjen på Maison Betaux. På veggen henger et maleri laget av komikeren Noel Fielding. ● **PILSER SEG.** Peter Cross (t.h.) og Ian Titterington nyter en tidlig vårdag på stampuben Coach&Horses i Greek Street. ● **POPULÆRT MØTESTED.** Maison Bertaux er drevet av to eksentriske søstre, og er et populært møtested i sentrum.

SOHO BOHO-STEDER

1 BAR ITALIA

En tradisjonsrik, nattåpen kafé som serverer espressos hele døgnet – med og uten alkohol.
22 FRITH ST.

2 MADAM JOJO'S

Populært kabaret- og konsertsted med transvestittkvelder og nye «up and coming» band.
8-10 BREWER ST.

3 COACH & HORSES

Historisk pub for gamle røvere. Betty spiller gamle London (cockney)-slagere hver lørdag, ellers er det ingen musikk her.
29 GREEK ST.

4 MAISON BERTAUX

Nydelig kakebutikk, kafé og galleri drevet av to eksentriske, kunstneriske søstre. Alt hjemmebakket i annen etasje.
28 GREEK ST.

5 THE FRENCH HOUSE

Veggene er dekket av gamle fotografier av filmstjerner og ste-

dets stamgjester, bestående i stor grad av kunstnere og skribenter. Blir ofte veldig fullt, så en god idé å unngå helgene.
49 DEAN ST.

6 THE BLACK GARDENIA

En pub, konsertsted og klubb for alle alder som har en ting til felles; vintage. De hører på gamle plater, kler seg opp i 40-talls klær og drikker vintage whisky. Kult sted.
93 DEAN ST.

7 PUNK

Nattklubb med plass til 240, med dekadent dekor og rocka møbler. Spiller disco, funk og garage.
14 SOHO ST.

8 CAFÈ BOHEME

Sentralt plassert fransk restaurant og bar som er perfekt for å se på folk. Drevne bartendere og snegler på menyen.
13-17 OLD COMPTON ST.

9 THE IVY

En av de mest fasjonable restau-

rantene i London, men med tradisjonell «hjemmekokt» mat. Ikke billig, men du kan antagelig få øye på en kjendis eller to.
1-5 WEST ST.

10 BANG BANG

Vintagebutikk for både ham og henne. Kvalitetsklær i alt fra Vivienne Westwood til Paul Smith og Karl Lagerfeld.
9 BERWICK ST.

11 FOYLE'S

En stor, uavhengig bokhandel som også er blitt hjem til et par av de mindre, spesialiserte bokbutikkene i Soho. Her finner du det meste, inkludert bøker som for lengst er ute av produksjon.
113 CHARING CROSS RD.

12 SOHO ORIGINAL BOOKS

Bokhandel med sexbutikk i underetasjen. I første etasje har de et ganske ok utvalg av foto- og designbøker mikset med mer kinky saker. Et bra sted for røverkjøp.
46 DEAN ST.

tiden vil romme en butikk-kjede. Sohos små, tradisjonelle butikker går samme vei som de historiske utestedene. Strøkets originale bokhandlere er enten borte eller har flyttet inn i Foyles Bookshop i Charing Cross Road.

I Berwick Street står annethvert butikklokale mørkt, og nå stenger også den 40 år gamle platebutikken Cheapo Cheapo Records dørene. Økt skatt og husleie gjorde det umulig å fortsette driften, og butikksjefen – Jack – har lite til overs for eiendomsutviklerne:

– De river hjertet og sjelen ut av Soho. Myndighetene burde stanset utviklingen, men bidrar i stedet til problemene fordi de ønsker å rense sentrum før De olympiske leker i 2012. Jeg garanterer at vårt lokale vil stå tomt som de andre her i Berwick Street.

Han mener de sjelfulle pubene i og rundt Old Compton Street er blitt erstattet av en «homofil fornøylespark», og at Soho ellers er blitt et homogent nabolag.

– Soho har ingen tette miljøer lenger. Da jeg flyttet hit for over 20 år siden hang de ulike grupperingene punk, metal, mods og bohemen på ulike steder. Nå handler det ikke lenger om tilhørighet. Det eneste som betyr noe i dagens London, er om du har penger i lommen, sier han.

PUBLIV TIL TEATERSCENEN. Det er mandag ettermiddag på et av byens siste boho-steder. Døren på Coach&Horses pub blir revet opp, og inn flyr Martin

Turistene ser ikke oss og vi ser ikke dem. Soho er en usynlig landsby, gjemt midt inne i West End

BERNIE KATZ «Prinsen av Soho»

BOHEMENE

UTTRYKKET «bohem» kommer fra Frankrike og var først brukt av britene på 1800-tallet for å beskrive den utradisjonelle livsstilen til fattige kunstnere, skribenter, musikere og skuespillere i de større europeiske byene. De var ofte motstandere av statsmakten, noe som gjerne kom til

syne i antimaterialisme, et avslappet forhold til sex og frivillig fattigdom. Bohemia er et sted i Tsjekkia, og det var det vandrende romerfolket som først ble kalt bohemer. Nå benyttes uttrykket mer åpent men beskriver fremdeles mennesker som lever fri fra tradisjonelle regler og konvensjoner.

Byron med flosshatten trukket nedover ørene, sortmalte negler og et sølvkors rundt halsen. Han klimprer en energisk låt på pianoet, selger et par kinesiske aviser og virrer ut igjen. Ingen hever et øyenbryn.

Folk som Byron reker innom hele tiden, og deler av det faste klientellet er like eksentriske. Stamgjestene holder til i «The deep end» – det innerste rommet – mens de fleste gjestene sjelden når lenger enn til «The shallow end». Opp trappen bak baren ligger «Private Eye Dining Room», hvor gjengen bak det satiriske magasinet «Private Eye» har holdt sitt månedlige lunsjmøte i over 40 år.

Det var i denne puben teaterkritikeren Jeffrey Bernard ofte drakk seg selv under bordet. Mens han hang i baren, måtte andre skrive spalten hans. Da sto det under: «Jeffrey Bernard is unwell». Eskapadene ble til det kritikerroste teaterstykket «Jeffrey Bernard is Unwell», med skuespillerlegenden Peter O'Toole på Old Vic Theatre.

– Dette stedet har så mye historie at det ikke kan røres. Bohemene blir gradvis dyttet ut av sentrum, men heldigvis handler ikke Soho om shopping ennå. Det er fremdeles en unik atmosfære her, sier pubsjef Alastair Choat.

1 NY OPPFØLGER. Franske Café Bohème i Old Compton Street har bare eksistert siden tidlig 1990-tallet, men er blitt et populært sted også for innbarkede londonere. **2 GJØR SOM HUN VIL.** Miss Jeannie er en profesjonell «tranny» med eget visittkort. Nå er hun klar for en helaften i Soho. **3 SEEDY.** De tradisjonelle bokbutikkene er nær utryddet, men Soho Original Books med inkludert sexbutikk i Brewer Street lever. **4 FILOSOFEN.** Joe Morrison sier bohemen fremdeles eksisterer i bykjernen, men at mange av de kreative trendsetterne har trukket østover. **5 STOR TRAFIKK.** Å bo i hjertet av Soho betyr mye uønsket besøk. **6 SLÅR AN TONEN.** Martin Byron, som ifølge ham selv både er medlem av The House of Lords og Life of Brian, angriper pianoet på Coach&Horses. **7 SJARM.** Bar Italia i Frith Street har sett mer fyll og rør enn noe annet London-kafé. Det døgnåpne kaffestedet er fremdeles regnet som en bohembastion. **8 BANG!** Jay Read i døren til den klesbutikken Bang Bang Shop. Han stortrives i Soho. **9 BOHEMBASTION.** Alastair Choat tok over bohempuben Coach&Horses i 2006 etter den alltid sinte pubsjefen Norman Balon.

START ME UP. Rolling Stones-gitaristen Ronnie Wood passerer køen inn til elegante Madam Jojo's.

Choat tok over puben i 2006 etter Norman Balon – viden kjent som Storbritannias frekkeste pubeier. Han skjelte jevnlig ut gjestene sine og slang de han ikke likte på hodet ut pubdøren. Mange savner både ordbruken og smørbrødene til ett pund, men Coach & Horses i Greek Street er fremdeles et populært møte-sted for øldrikkende diktere, kreative og dagdrivere. Den eneste musikken her er allsang av gamle cockneyslagere hver lørdag med «Den fabelaktige Betty» ved pianoet.

– Nå er trendsetterne flyttet østover til Shoreditch, men jeg er for gammel til å følge med dem. Coach & Horses har riktignok ikke forandret seg. Bare grinebiteren er borte, flirer filosofen og poeten Joe Morrison.

KAKER OG CHAMPAGNE. I samme gate ligger Maison Bertaux, et uvanlig kakested fra 1871 drevet av de eksentriske søstrene Michelle og Tania Wade. Inni mellom kremkaker, scones og søte muffins står Lansons champagneflasker og Chanel-parfymmer, gli-trende lys, perler og pynt.

Tania Wade driver også galleriet Hooligan Art Dealer i annen etasje. Hun rister på hodet over gjengen

som sitter to gater lenger vest, i den kanskje best bevarte bohempuben av dem alle, The French House.

– Der sitter de hele dagen og grubler over alt de skulle ha blitt, fryser hun.

«Liberté, Égalité, Fraternité», sier skiltet som henger over The French House. Stedet er dekorert med svart-hvitt fotografier. De skildrer en tid som er borte, men som fremdeles sitter i veggene. Den dramatiske maleren Francis Bacon og poeten Dylan Thomas pleide å henge i baren der halvlietere er bannlyst, den franske tradisjonen tro.

– Bohemene eksisterer, men de har endret karakter. Før var de gjerne fattige absintdrikkere. Nå beskriver ordet mer løselig de kreative sjelene, og dem har vi nok av hos oss. Damien Hirst vil antagelig kvalifisere som en bohem, men han er ikke akkurat en fattiglus, sier eieren Lesley Lewis.

Der sitter de hele dagen og grubler over alt de skulle ha blitt

TANIA WADE gallerist, om gjestene på The French House

SOHO-SYKEN. Det er en vanlig onsdag kveld i London. Men damene som møter deg på Madam Jojo's er hverken vanlige eller kjedelige. De er alle menn. Transvestitten Glendora gjør seg klar til kveldens «Tranny Shack»-show i den trange garderoben bak scenen.

– Det bohemske homofile miljøet i Soho har krympet. De blir skvist ut og trekker mot nabolagene Shoreditch og Vauxhall. I tillegg finnes det lenger knapt scener for unge, fremadstormende band i Soho. Landmerkene forsvinner, og de fæle Tesco-butikkene spretter opp overalt. The filthy, corporate bastards har skylden, sier hun og lager en grimase i sminkespeilet.

Bernie Katz er enig i at nabolaget er blitt renere og mer forretningsmessig. Likevel tror han at de som har vært her lenge lider av Soho-syken og aldri vil kunne forlate stedet. Der de tidligere levde på luft og kjærlighet i billige Soho-loftsrom, sipper byens bohemer nå bloody marys på taket av Soho House.

– Å være en bohem er først og fremst et tankesett. Det er trist at gamle steder stenger, men vi kan ikke tviholde på historien. Dagens Soho-bohemer finner nye hjem, nye vannhull – og skaper sin egen historie, sier Bernie Katz, prinsen av Soho. **D2**